

Fiskar

På egen hand – Svar och diskussionsförslag

1. Kamouflage.

Diskutera anpassning till livsmiljö. Att till exempel sandskäddan är platt och sandfärgad eftersom den lever på sandbotten. Om sandskäddan skulle simma iväg till en musselbädd eller upp i vattenmassan skulle den vara lätt att få syn på. På samma sätt är rötsimpa brunspräcklig eftersom den gärna ligger på lur bland tånggruskorna och kantnålsfiskarna i den grunda viken är långa, smala och brungröna eftersom de föredrar ålgräsängar. Plattfiskar kan delvis ändra sin färg för att smälta in bättre i omgivningen, men det sker ganska långsamt (hormonstyrt till skillnad från tex kameleont där det är nervstyrt).

2. Rörelse.

- Det är framför allt stjärten (vågrät rörelse) som skapar framåtriktad rörelse och högre farter. Övriga fenor används framför allt för att styra eller skapa små rörelser.
- De slingrar sig fram genom vattnet som ormar.
- Plattfiskar simmar alltid med samma sida upp (den mörka). Lodrät vågformig rörelse med hela kroppen.

3. Anpassningar i Nordiska vatten.

- Tex sandskädda, lerskädda och rödspätta som alla är sandfärgade. Rötsimpa, berggylta, ål, kantnålsfiskarna och tånglake är exempel på brunaktiga fiskar som lever i algbältet.
- Sill och makrill är exempel på pelagiska fiskarter, dvs fiskar som lever i den fria vattenmassan.
- De flesta fiskarter är ljusare på undersidan, för att minska risken för att bli upptäckta av djur som ser dem underifrån. På samma sätt är de flesta fiskar mörkare på ovansidan, för att de inte vill bli upptäckta av tex andra fiskar eller fåglar som ser dem ovanifrån. Många stimlevande fiskar (som tex sillen) har dessutom silvriglansande sidor för att förstärka illusionen av att stimmet är en enda stor fisk, vilket i bästa fall kan skrämja bort rovdjuret och i annat fall förvirra och göra det svårt för rovdjuret att välja ett enskilt byte.

4. Anpassningar på revet.

- Till exempel fjärilsfiskar, kejsarfiskar, kirurgfiskar, chromis, frökenfiskar, månfiskar och kardinalfiskar.
- Exempelvis kirurgfiskar och fjärilsfiskar.
- Clownfisk (Anemonfiskar).

5. Benfiskar och broskfiskar.

Till exempel småfläckig rödhaj. Diskutera gärna fiskarnas utveckling och livet upp på land med hjälp av utvecklingsträdet som sitter på väggen vid klapptanken.

6. Havets barnkammare.

I grunda vikar finns gott om ställen (alger och stenar) för små yngel att gömma sig. Här finns också gott om mat. Berätta gärna för barnen att många grunda vikar längs vår kust växer igen (fintrådiga alger är bättre på att dra nytta av höga halter närsalter och konkurrerar därför ut de stora brunalgerna) till följd av övergödningen. Låt eleverna fundera på hur de tror att detta påverkar fiskynglens överlevnad.